Łukasz Buszman

KRAUZY

WYSTYMPUJOM:

PREMIER RZECZPOSPOLITEJ ŚLĄSKIEJ

JEGO DORADCA

JEGO ASYSTENT

URZĘDNIK

Niłokreślono przyszłość. Gabinyt Premiera Rzeczpospolitej Śląskiej w Syjmie Śląskim w katowickiej stolicy. Wiylkie, rube biurko, fotel. Przed nim łokrągły stolik i wyściyłane krzesła. Na ścianie ślonsko fana, mapa Rzeczpospolitej Śląskiej blank jak dawno Polska, portrety Wojciecha Korfantego i Jerzego Ziętka. Premier zicnął przy biurku, przy stoliku doradca.

Bina piyrszo

Gruchnyły drzwi, wbiega zdyszany asystent premiera.

ASYSTENT: Bydom jechać!

PREMIER (*podniesionym głosem*): Ale wto?

ASYSTENT (*zdyszany*): No jak to wto – warszawioki!

PREMIER: Zaś!? Pieronie, bydzie rozróba kole Skarbka, a Roździyńskiego cołkiem zablokowana. Jak niy te manify, to zaś

maratony, a jeszcze durś wtoś przyjeżdżo na protesty. Łoni sie uwziynli na ta stolica.

DORADCA (*ze spokojem*): No ja, ino warszawioki som najgorsze.

PREMIER: Po jakiemu?

DORADCA: No bo mosz zatkane całe miasto tymi bejcami i innymi lamborghini. Pamiętosz, jak tyn Wojewódzki przyjechoł!? Stanął se na środku ronda i wylozł z auta z jakomś tam Rynulkom i pado, że nikaj dalyj niy jedzie, bo łon jest król i łon chce mieć wszyndzie blisko. A do tygo durś ino te hotspoty im podtykoć pod nos, bo im się te łosobiste siyci na ajfonach zrywają.

PREMIER: Ech… a tela jeszcze niydowno godali, że te grubiorze som najgorsze, bo pora rozy łopony podpolili.

ASYSTENT: Zapowiado się, że bydzie z piyńć tysięcy ludzi.

PREMIER (*wstaje z fotela*): Wiela!??

ASYSTENT: No piyńć tysięcy. To bydzie sztrajk pracowników korporacji, a wiesz wiela ich tam jest.

PREMIER: Pierona, w tyj Warszawie ino te korporacje. Łoni przeca tam nic innego nie mają. Korki, korpoludki i Pałac Kultury.

DORADCA: No niy, no trocha zielyni mają.

PREMIER: Zielyni? We Warszawie!? Cheba na łogródkach działkowych na Białołynce.

DORADCA: Dej pozór. Tak niy możesz godać. Przynajmniej łoficjalnie. Jo wiym, że Warszawa to czorny punkt na mapie Śląska, ale jak z nimi bydziesz godoł, to musisz docynić, że som te… Pola Mokotowskie czy pałac w Wilanowie. Łoni to lubiom, bo durś ino słyszom, że u nich nic oprócz korporacji niy mo.

PREMIER: Może i dobrze godosz, ale som wiysz wiela się co roku dokłada do tych ich korporacji. Na emerytury idom jako piyrwsi.

Nowet policmajstry muszom dłużyj robić. A co my z tygo momy!? Trocha dobrych kontaktów z zagranicznymi biznesami. Tela.

DORADCA: Ale podatki płacom. Mosz za co autobany robić, ja? A tak w ogóle, to co łoni zaś chcom?

ASYSTENT: No deputaty.

PREMIER (*wymachuje rękami*): Przeca łoni na grubie nie robiom!

ASYSTENT: Deputaty na sojowe latte i burgery z tofu. Nie słyszołżeś – łoni uważajom, że jak grubiorze mogom dostować coś za darmo, to łoni tyż powinni. Tako innowacyjno forma wsparcia silnych gałynzi przemysłu.

PREMIER: Ło pieronie, i może jeszcze żeby plac Zbawiciela na pomnik przyrody przerobić!

ASYSTENT: Niy, ale by chcieli, żeby kopia warszawskiej Syrynki stanęła przed Spodkiem, kole ronda. To akurat tyn Wojewódzki zapowiadoł w tylewizji, bo łon tam stoł swoim lamborghini.

DORADCA: Jo żech ci godoł, że my jak tego Korfantego w Warszawie postawimy, to zarozki coś wymyślom. Te pierony som szczwane.

PREMIER (*siado z powrotem na fotelu*): No Jezderkusie, przeca zawsze żeście mi godali, że te warszawioki to takie spolegliwe som. Że jak im się do toniego wusztu, autobana doprowadzi i tyn ich jedenosty listopada bydzie świyntować, to bydom cicho siedzieć.

DORADCA: Terozki i dwunosty.

PREMIER: Jeronie, a może być i dziysionty – durś ino ta pyntla zaciskają. Łoni cheba myślom, że Rzeczpospolita Śląska to, jak łoni mówią, ino ich „kraj lot dziecinnych”. A tu kożdy mo swój jakiś heimat. I poznonioki, i kujowioki, i krakusy. A my som przeca łodpowiedzialni za wszystkich.

DORADCA: Ja, gynał, ale warszawioki som terozki łobrażyni, bo żeś im pedzioł, że som ukryta łopcjo rosyjsko.

PREMIER: Pieronie, bo to kampania boła i jo żech chciał, coby w cołkim kraju nie godali, że my ino o tych warszawiokach myślimy. A poza tym to chyba jest tak, że jakieś warszawioki w krasnoarmieńskim wojsku w łońskich latach beli, pra?

DORADCA: Ja, jo wiym, starzik w Armii Czyrwonej – za to tyż cie nie lubią.

PREMIER: Mie? Przeca to ty żeś wymyślił!

ASYSTENT: Z bigosym tyż jest kłopot.

PREMIER: Jezderkusie, z jakim zaś bigosym!?

ASYSTENT: No bo łoni chcą, żeby to boł produkt tradycyjny, a my do Unii zgłosili ino krupniok i rolada.

PREMIER: Z tymi warszawiokami durś jest jakiś problym. A tako fajno gwara majom, te szlagry takie gryfne. (*śpiywo*) Gdy patrzę w twe oczy zmęczone jak moje…

ASYSTENT (*śpiywo*): …to kochom to miasto zmynczone jak jo.

PREMIER: Z tego ich „Pana Tadeusza" to żech niezły szpas mioł. Nojbardziej żech się uśmioł, jak ta szwarc polywka naloli. Takie fajne to, pocieszne. A ciebie powiem (*do Doradcy*), że widzisz, jak to z tymi warszawiokami jest – najważniejszo ich książka, a zaczyno się „Litwo, łojczyzno moja"! To z jakiej łoni opcji som, bo jo już nie rozumia.

ASYSTENT (*śmieje się*): Wiemy, ino że ta ich Wanda niy chcioła Niymca. Ciynżko to zrozumieć.

DORADCA (*namyślił się*): Z tym bigosym bym się zgodził. A co nam wadzi, że bydzie tradycyjny.

PREMIER: Ja, mosz recht – z tym bigosem to łod rynki trza załatwić. Przeca to tyż kapusta, jak naszo, ino że bioła albo kiszona. Tako kapusta wyborcza *(śmieje się*).

ASYSTENT: Aha, no i łoni chcom, żeby gwara warszawska oficjalnie stała się jynzykiem.

PREMIER: No chyba ich posroło! Jynzykiem jest u nos przeca śląski i tela. Fajnie tak se tego warszawskiego posłuchać w jakichś wicach albo w serialu, jak choby tyn... no… „Świynto wojna", co tam boł tyn (*z przekąsem*) HUBERT, epny korpoludek, co się nie był w stanie dogodać ze Ślonzokiem. Tak to ja, ale jynzyk!? Już żech kilka rozy ło tym rozprawioł z tymi z Ruchu Autonomii Warszawy.

DORADCA: Łoni się dzisiok nie liczom, bo se narobieli na wyborach. Na kartach se wpisali RAW i żodyn nawet progu wyborczego nie przekroczył.

PREMIER: Ło Jezderkusie, to z jednymi momy choć pokój.

ASYSTENT: Może by im to latte tyż doć?

PREMIER: Ty byś doł, a my to już liczyli. Porachuj se – jak ich bydzie piyńć tysięcy, to wiesz, ile to się dziennie robi za latte? Pierońskie koszty, a zarozki kolejni się ustawiom w kolyjce. Poznanioki, że chcom deputat na kartofle, krakusy po łobwarzanki, a Zagłymbioki po zalewajka. Zarobisz na to? Bo jo niy!

DORADCA: A łoni w ogóle zarejestrowali tyn protest?

ASYSTENT: Niy, wiemy ino, że się zbiyrają.

DORADCA: Łoo, to gibko muszymy jakiś marsz zarejestrować. Może by tych naszych synków zmobilizować? Ino takich richtig ultrasów, co się przelecom po cyntrum z jakimiś racami i transparyntami o jedności Śląska.

PREMIER: Po jakiemu?

DORADCA: Jeronie, nie pamiyntosz? Łonegdaj jedyn premier wprowadził zasada, że jak już jest jedna dymonstracja, to żodna inna nie może iść tom samą ulicom.

PREMIER: Genau, to jest cołkiym dobre wyjście. Warszawioki se mogą iść przez Józefowiec abo na Podlesie i do Mikołowa.

ASYSTENT: Abo do Parku Śląskiygo ich obok elefantów i małp puszczymy.

(*śmieją się*)

DORADCA: Dobra, ale to nie złagodzi tymatu. My coś muszymy z tymi warszawiokami wyrychtować na dłużyj. Może by jakom łodezwe napisać? Wystompisz po Aktualnościach o 19.30 w Jedynce i pójdzie na cołki kraj.

PREMIER: Ło, to jest pomysł. Taki „Program dla Warszawy". Ale to musi być… takie wiysz, pod nich zrobione – wyrychtowane na glanc. Może coś tyndy: Drogie warszawioki. Wyście som takie gryfne frelki i synki. Mocie fajno gwara i kuchnia. My wos sam w cołym kraju bardzo lubimy, ino trocha nos mierzi, że w tyj gwarze to mocie dużo rosyjskich nalyciałości.

DORADCA: Ło pieronie, toś tyrozki wymyślił. Jeszcze ino dopisz „Śląsk dla Ślązaków".

PREMIER: No to co ja mom im pedzieć?

ASYSTENT: U mnie jest w biurze taki synek, co jego baba ze Sosnowca pochodzi. Starzyki łod tyj baby to cheba z Warszawy tu przyjechoły za chlybem. Może łon coś poradzi.

DORADCA: Dowej go tu!

Bina drugo

Godzina późniyj. Gabinet premiera. Włazi urzyndnik, patrzy niepywnym wzrokiem.

PREMIER: No dobrze, że pan jest, niech pan se zicnie.

(*urzędnik siada*)

PREMIER: Jo żech słyszoł, że waszo frelka to jest z Altraichu, a jej starzyki to z Warszawy pochodzą, ja?

URZĘDNIK (*duka*): No… ja… to je richtig, ale my już cołkiym Hanysy som…

PREMIER: Niy stresujcie się – jo się w ogóle nie gorsza z tygo powodu. I wiym, że się wiela godo o tych, co do Katowic przyjyżdżajom, coby szukać nowego życia. I że łone najlepsze miejsca do roboty bierom i rynek psujom. No tak to z tymi warszawiokami bywa, ale jo nic ni mom do waszyj baby.

URZĘDNIK: To cheba trochę stereotypy som, ja?

PREMIER: No ja, ale prowda jest tyż taka, że we Warszawie już niy mo takich kokosów jak pora lot tymu. Łodkond my zaczęli zamykanie nieryntownych korporacji, to się skończyło eldorado. Część z ludzi dostoła rykompensaty, ale wiadomo, że nie kożdy wydo dobrze te piyniondze. Łoni nie rozumiyejom, że tego Unia wymaga – muszymy robić redukcja zatrudnienia w korporacjach, bo takie usługi som tańsze nawet w Australii. No i terozki łoni szukają roboty w Katowicach, kaj momy nojlepsze warunki zatrudniynia. Tukej w stolicy nawet tak ich gryfnie nazywajom.

ASYSTENT: Krauzy.

PREMIER: Ja, krauzy, bo łoni durś z tym bigosym w krauzach tu przyjeżdżają.

DORADCA: No to jak my som przy tym bigosie, toby my musieli panu pedzieć nieco wiyncej. Warszawioki chcą do Katowic przyjechać i „Marsz na stolicę” zrobić. Wie pan, zaś tu gańba bydzie, cało policja bydzie trzeba mobilizować i takie tam. My wymyśleli, żeby coś tym warszawiokom dać, trocha ich uspokoić, ale do tego wiela nałobiecywoć. Ino muszymy wiedzieć co, bo łoni nie som gupieloki i na sam bigos nie pódom.

URZĘDNIK: Aha. Mocie recht. Jak my som u starzyków łod mojej baby, to durś rozprawiojom, że łoni łod dwustu lot bigos robiom. Ino że to jedynie tak symbolicznie może być dobrym krokiem.

PREMIER: Ja, to już momy załatwione, ale chodzi tyż ło coś wiynkszego – „Program dla Warszawy". Takie piyńć najważniejszych punktów.

URZĘDNIK: To może by coś z tym Mazowszym zrobić.

PREMIER: Ale co?

URZĘDNIK: No bo kasę cyntralną z Katowic rychtujecie ino dla zyspołu Śląsk. A we Warszawie godajom, że Mazowsze to tyż jest dobro narodowe i ważny zyspół dla cołego kraju.

PREMIER: Łoni som nieryformowalni. Noprawde ło takie pierdoły sie ciepiom?

URZĘDNIK: To niy som pierdoły, łoni pierońsko dbajom o swoja tradycja, a potem godajom, że w Katowicach to warszawioków nikt nie rozumie.

PREMIER (*do asystenta*): Pogodosz z ministrym kultury, żeby im na to Mazowsze coś doł, ale pamiyntej – pod warunkiem że jakieś tradycyjne śląskie pieśni też wykonywali.

URZĘDNIK: No i może coś z tym stadionym by my mogli zrobić.

PREMIER: Jakim zaś stadionym?

URZĘDNIK: No bo my terozki budowali Stadion Śląski, pra?

PREMIER: Pra.

ASYSTENT: A warszawioki mają tyn swój stary, niby łon się Narodowy dalyj nazywo. Warszawioki bardzo mu przają. No i łod kiedy Śląski zgarnio nojlepsze imprezy i mecze, to łoni wnerwieni som pierońsko.

PREMIER: My by mieli fusbal warszawiokom łoddać? Ni mo szans!

DORADCA: Przestań sie nerwować. Trza se powiedzieć, że my ich trocha wycyckali, bo śląsko kadra gra terozki ino w Chorzowie, a przecież momy w niej tyż kilku synków choby z Legii.

PREMIER: Nie godej, bo to już gańba boła, że stolica niy mo żodnygo stadionu i durś te nojlepsze wydarzenia my musieli we Warszawie robić. Mie się już nie chciało tam w kółko jeździć i w tych korkach stać. A już po tym, coś mi ło tym Wojewódzkim spomnioł, to żałuja, żech tak samo niy zrobił na placu Defilad. Terozki momy stadiony u nos i w Poznaniu czy Wrocławiu. Łoni się muszą przyzwyczaić, że się nie krynci wszystko wokół Warszawy. Już niy!

ASYSTENT: Ino wiysz, że warszawioki to pierzyńsko som do niygo przywiązane. Bardziej chyba ino do Pałacu Kultury.

PREMIER: My tyż som przywiązani do Spodka czy Hali Wystaw „Kapelusz" i co? To jest cheba normalne, że w stolicy są nojwiększe wydarzenia, pra? Zresztą kiedy łoni mieliby na te imprezy chodzić. Myślą jedynie ło tej robocie, a potem se pojeść i spać. To nie jest publiczność na wysublimowane wydarzynia.

DORADCA: Ja, ale wiysz, coś by trzeba wymyśleć, żeby trocha ich połechtoć.

URZĘDNIK: Można by spróbować jakoś inna dyscyplina im wciepnąć, pedzieć, że terozki ten ich stadion bydzie narodowy, ale ino w jednym sporcie.

PREMIER: O, to je dobre. Fusbalu nie bydzie, ale stadion we Warszawie bydzie np. narodowym stadionem hokeja na trowie.

(*śmieją się*)

DORADCA: A na kożdych zawodach łoprócz popcornu i hotdogów bydom podawać bigos.

(*śmieją się jeszcze bardziej*)

URZĘDNIK (*z niepewnością*): A z tom autonomiom to my nic nie zrobimy?

PREMIER: Ni bydzie żodnej autonomii! Pierona, już niy mogą słuchać, że sto lot tymu była jakoś wiylko Warszawa. Dzisiaj tu jest Śląsk, a Śląsk je jedyn. Jo żech nawet myśloł, coby w łoryndziu wspomnieć ło tyj Hiszpanii. Żeby się z Warszawom nie skończyło jak z tom Kataloniom, ale pewnikiem łoni by się ino najeżyli i by my mieli separację warszawskom na bank.

URZĘDNIK: Dobra, to jo bych jeszcze proponował, żeby to metro im skończyć. Łoni je budujom już ze trzydzieści lot, a durś się ino przeciepujom tym, wto wreszcie zrobi te piyńc linii, co majom zaplanowane.

DORADCA: Ja, to je dobry pomysł. Łoni już się z tym bawiom za długo. Ci z korporacji bydom mieli lepsze warunki dojazdu do roboty. Wyślemy tam pora chopców z Halymby i Zofiówki to im to w dwa lata skończą.

PREMIER: Mocie recht. To wiela tych punktów momy?

ASYSTENT: Momy pełno „Piątka dla Warszawy" – bigos, Mazowsze, stadion, metro i te deputaty, ale ło nich my jeszcze nie skończyli.

DORADCA: Jo myśla, żeby zrobić jakieś dopłaty. Na przykład do małej latte i do połówki tofu. Robisz w korporacji, mosz tako porcja na dzień. Bydzie groło, trocha się to jakoś piarosko obrobi. Przeleziesz się na tych ich bulwarach Wisły i se pojesz burgerów, pogodosz, jakie pyszne som i bydzie groło. Wiynkszość to cheba kupi. Taki sojusz śląsko-warszawski.

PREMIER: Ino jo pierońsko tego tofu nie lubia.

DORADCA: Ale byś chciał, żeby żodyn z Warszawy tu protestować nie przyjeżdżoł, ja? A w wyborach żeby łoni na ciebie głosowali, pra?

PREMIER: No ja, jo wiym – takie rzeczy się robi. Dobra, przebolyja, chyba my już se wszystko wyrychtowali. Terozki trzeba ino to ładnie łopisać i musza se to pora rozy przeczytać, a wy dzwońcie do tylewizji, że jo dzisiok byda u nich gościem po Aktualnościach.

Bina trzecio

Studio tylewizyjne. Przed kamerą premier, obok niego śląsko fana. Za kamerą Doradca i Asystent. Rozpoczyna się transmisja oryndzia w piyrwszym programie telewizji publicznyj po Aktualnościach o godzinie 19.30. Najazd kamery na Premiera.

PREMIER (*czyto z promptera*):

Drogie warszawioki, cołki kraj docynia trud waszej roboty. Wosz wkład w rozwój noszej śląskiej łojczyzny jest nie do zastompiynia. Wasze familie najlepiej wiedzom, jak to jest, kiedy cołkiym rano wyłazicie do roboty z myślom, że możecie już nigdy nie przyjść nazod. Mogom wos przeciyż dopaść hercklekoty z powodu sztresu, abo bydzie trzeba zostać po godzinach, żeby dokończyć prezentacje, a potym czasnom was korzonki łod tygo durś siedzynia. Nie spomna już nowyt ło tych korkach, kiere co rano narażajom wos na choroby nerwów.

Rzeczpospolita Śląska jest wom wdziynczna za tyn wysiłek i dlatego łod nowygo roku wszyscy, co robiom w korporacjach, dostaną dofinansowanie na małe sojowe latte i pół burgera z tofu dziynnie. Bydzie to pierwszy punkt z „Piątki dla Warszawy”, kiery wprowadzi nasz rząd. Chcemy, żeby Warszawa, tyn szczególny region na mapie Śląska, boła rzeczywiście perłą w koronie, jak to łopowiydzioł w jednym z filmów wasz wiylki reżyser. Wnioski o dofinansowanie przyjmować bydom nasze warszawskie oddziały Ministerstwa Przemysłu.

Bydymy też chcieli, żeby bigos stoł się potrawom tradycyjnom, bo wiymy, jak wożna dla wos jest waszo kulinarno tradycja. Na wielu rodzinnych imprezach mom okazja spróbować bigosu, i tak po ludzku, jak zwykły chop, musza wom pedzieć, że bardzo mu przaja. Ważne, żeby wspólną tożsamość narodowom budować na bogactwie kulinarnym i wy pełnicie w tym ważno rola. Dlatego przedstawimy do Unii tako propozycja i momy nadzieja, że obok krupnioka i rolady bydymy mogli świyntować takie miano dla bigosu.

Chca jednocześnie spomniyć, że rozmawiomy już z ministrym kultury, żeby zespół Mazowsze dostoł coroczna, cyntralno dotacja. My tu w Katowicach, jak pewnikiem w cołkim kraju, cenimy wszystkie łodmiony śląskości, także tą warszawską. Muszymy je wspierać, bo kajś na końcu jest przecież dobry i spokojny rozwój cołkiego Śląska.

Docyniomy tyż, że przez wiela lot nojwiynksze imprezy sportowe i muzyczne boły organizowane na waszym stadionie. Terozki jest trocha inno sytuacja i jak w kożdej rodzinie muszymy się dzielić tym, co momy. Dlatego bydymy godać ze związkiem fusbalu, coby w Warszawie łodbywały się czasem jakieś szpile. Ale nojważniejsze jest to, że zgłosilimy już wosz stadion do międzynarodowej unii hokeja na trowie jako narodowy stadion hokejowy. Momy nadzieja, że kolejny mundial w tyj dyscyplinie bydzie organizowany przez nasz kraj i nojlepsi zawodnicy hokeja na trowie pojawią się właśnie u was.

Muszymy wreszcie rozpocząć poważno dyskusja o Warszawie, Warszawie, co mo trudna historia i z jednyj strony jest wiylkim śląskim dobrem, a z drugiyj wiylkim problemem. Trza spojrzyć na historia woszej ziymi. Otóż Warszawa była przez wiele lot traktowana jak ziymia uprzywilejowana. Boły piykne akadymie, nagrody i prymie, ale za tym kryła się inna rzeczywistość. Warszawa boła tak naprawdę eksploatowana i wykorzystywana, to boła ziemia straszliwie ciynżkiej i katorżniczyj pracy.

Historia Warszawy musi być pisano po prawdzie. Z troską o wszystkie niuanse historii, ale tyż z myślą, jak ważna jest dla cołkiego Śląska. Dlatygo powołamy w Instytucie Pamiynci Narodowej specjalno komórka, która bydzie szukać tych nojważniejszych warszawskich korzyni.

Szanujymy wasze przywiązanie do tradycji, żeście som ludzie robotne i familijne. Bydymy ło wos pamiyntoć i momy nadzieja, że wy bydziecie umacniać swoją śląską tożsamość. Niech żyje śląsko Warszawa. Niech żyje nam korporacyjny stan! Toż pyrsk!

Łobroz gaśnie.